

GAZİANTEP ŞAHİNBİY İLÇE EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2025/39

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 18/9/2025 tarihli ve 2025/627 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	2
A. Karataş Şehit Yaşar Polat Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri.....	2
B. Şahinbey Şehit Ekrem Kurtoğlu Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri.....	5
C. 25 Aralık Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri.....	7
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	9
A. Değerlendirme	9
B. Tavsiyeler.....	10
1. Karataş Şehit Yaşar Polat Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler.....	10
2. Şahinbey Şehit Ekrem Kurtoğlu Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler.....	10
3. 25 Aralık Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler.....	11
4. Emniyet Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	11

AIÖK	: Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
CİMER	: Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesi somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) yer almaktadır. CMK'nın 99'uncu maddesinde ise *“Gözüaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözüaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözüaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözüaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre

nezarethaneler; “şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin tutulduğu nezarethanelere ziyaretler düzenlemek TİHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

7. Anılan görevin icrası kapsamında, 12/11/2024 tarihinde Gaziantep Şahinbey İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı Karataş Şehit Yaşar Polat Polis Merkezi Amirliği, Şehit Ekrem Kurtoğlu Polis Merkezi Amirliği, 25 Aralık Polis Merkezi Amirliği Nezarethanelerine **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Gaziantep Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ile Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret, İlçe Emniyet Müdürlüğü İdaresi ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Görüşmede; Ziyaret Heyeti tarafından TİHEK, UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgi verilmiştir. İlçe Emniyet Müdürlüğü ve bağlı polis merkezi amirlikleri ile ilgili genel bilgiler edinilmiştir. Görüşmenin ardından Heyet, Müdürlük bünyesindeki ve ayrı yerleşkelerde bulunan Karataş Şehit Yaşar Polat Polis Merkezi Amirliği, Şehit Ekrem Kurtoğlu Polis Merkezi Amirliği ve 25 Aralık Polis Merkezi Amirliği Nezarethanelerini incelemiştir. Her bir ziyaret Polis Merkezi Amirliği yetkilileri ile yapılan son görüşme ile sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 7/11/2024 tarihli ve 43924 sayılı oluruna istinaden 12/11/2024 tarihinde Gaziantep Şahinbey İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Karataş Şehit Yaşar Polat Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri

10. İlçe Emniyet Müdürlüğü ile aynı yerleşke içinde bulunan Karataş Şehit Yaşar Polat Polis Merkezi 2017 yılında faaliyetlerine başlamıştır.

11. Merkezde 5 adet nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odalarının tek kişilik olduğu, odaların boyunun 4 metre, eninin 2 metre ve yüksekliğinin 5 metre olduğu anlaşılmıştır.

12. Nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna ait olduğuna ilişkin tabelalar bulunduğu görülmüştür.

13. Heyetçe yapılan incelemede Nezarethane kullanım kapasitesinin aşılması halinde, uygun diğer Polis Merkezi Amirliklerinin nezarethanelerinin kullanıldığı anlaşılmıştır.

14. 35. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin incelenmesinden, Nezarethanede 2024 yılı içerisinde ziyaret tarihine kadar olan sürede 847 erkek, 62 kadın olmak üzere toplam 909 kişinin tutulduğu anlaşılmıştır.

15. Nezarethane odalarında doğal aydınlatma ve havalandırmanın demir parmaklıklı pencereler vasıtasıyla sağlandığı görülmüştür. Ayrıca koridorlarda sabit bulunan lambalarla yapay aydınlatmanın da sağlandığı görülmüştür.

16. Nezarethane odaları ve odaların bulunduğu koridorda kalorifer peteklerinin bulunmadığı, nezarethanenin giriş kısmında bir petek olduğu görülmüştür. Ziyaret tarihinde ısınma ile ilgili bir sorun olmadığı anlaşılmıştır.

17. Nezarethanelerin bulunduğu alanda tutulanların kullanabilmesi için 1 adet tuvalet ve 1 adet banyo bulunduğu görülmüştür. Merkez bünyesinde engelli bireylerin kullanıma ayrılmış, tutulma barı olan tuvalet ve banyo bulunduğu görülmüştür. Banyolarda 24 saat sıcak suya erişimin bulunduğu belirtilmiştir. Koridorlarda yer alan güvenlik kameralarının tuvalet ve banyo alanlarını görmeyecek şekilde konumlandırıldığı görülmüştür.

18. Yapılan incelemede tuvalet/banyo bölümleri ile bazı nezarethane odalarında ampullerin yanmadığı görülmüştür.

19. Nezarethane odaları ile tuvalet ve banyo alanlarının günlük olarak temizlendiği belirtilmiş, yapılan incelemede Merkezin temiz olduğu görülmüştür.

20. Nezarethane odalarında yeterli sayıda battaniye bulunduğu, battaniyelerin temiz ve tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amacıyla kenar fitillerinin çıkarılmış olduğu görülmüştür. Her tutulananın ardından battaniyelerin değiştirildiği belirtilmiştir.

21. Nezarethane odalarında acil durum butonu bulunmadığı görülmüştür.

22. İbadet etmek isteyen tutulanların, personel eşliğinde mescide götürüldüğü ifade edilmiştir.

23. Nezarethanede dilek ve şikâyet kutusu bulunduğu görülmüştür. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) veya Cumhuriyet Savcılıklarına müracaat edilmesi durumunda iddiaların işleme alındığı, son 1 yıl içerisinde herhangi bir müracaat bulunmadığı belirtilmiştir.

24. Tutulanların yemek ihtiyacının günde 3 öğün olmak üzere polisevi tarafından karşılandığı, tutulanların hastalık ve vegan/vejetaryan durumlarına uygun yemek temin edildiği ifade edilmiştir. İaşe dosyası ve kamera kayıtları incelendiğinde, son kalan tutulanların yemeklerini aldıkları görülmüştür.

25. Tutulanların su ihtiyacının yemeklerle birlikte verilen ambalajlı su ve ihtiyaç halinde nezarethanede bulunan ambalajlı sulardan karşılandığı belirtilmiştir.

26. Nezarethanede yangın tüpü ve diğer yangın ekipmanlarının olduğu görülmüştür.

27. Nezarethanelerin ayda 1 kez ilaçlandığı belirtilmiş, incelenen belgelerden nezarethanelerin düzenli olarak ilaçlandığı anlaşılmıştır.

28. Nezarethanede temel ilk yardım malzemelerinin bulunduğu görülmüş, acil tıbbî müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanların hastaneye götürülmesini gerektiren hallerde ise görevli personel eşliğinde ilgili kişilerin tedavi için hastaneye sevklerinin sağlandığı belirtilmiştir.

29. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilaçların hekim raporuna uygun şekilde kullanıldığı ve bu durumun tutanak altına alındığı belirtilmiştir. Heyetçe ilgili tutanaklar incelenmiştir.

30. Ziyaret esnasında bir bekleme odasında 3 kişinin tutulduğu görülmüş, bu kişilerle gerçekleştirilen görüşmelerde; nezarethaneye 2 saat önce getirildikleri, kaba üst aramalarının yapıldığı, durumları hakkında ailelerinin bilgilendirildiği ve gerekli sağlık kontrollerinin yapıldığı, nezarethane personelinin kendilerine karşı tutumundan memnun oldukları, hakları konusunda bilgilendirildikleri, su ihtiyaçlarının karşılandığını ve henüz yemek talebinde bulunmadıkları ifade edilmiştir.

31. Diğer bir bekleme odasında ise 5 kişinin tutulduğu görülmüş, gerçekleştirilen görüşmelerde; gerekli sağlık kontrollerinin yapıldığı, kaba üst aramalarının yapıldığı, aileleriyle telefonla görüştürülmelerine izin verildiği, nezarethane personelinin kendilerine karşı tutumundan memnun oldukları, dışarıdan yemek sipariş etmelerine izin verildiği, su ihtiyacı olduğunda karşılandığı ancak haklarına ilişkin herhangi bir bilgilendirmede bulunulmadığı belirtilmiştir.

32. Nezarethane odalarının her birinde birer adet ve koridorlarda 3 adet olmak üzere toplam 8 adet güvenlik kamerasının bulunduğu görülmüştür. Kameraların gece görüş özelliğine sahip olduğu ve geçmişe dönük ortalama 30 gün süreyle saklanabildiği anlaşılmıştır. Kameraları izlemek üzere 24 saat esasına göre personel görevlendirildiği belirtilmiştir.

33. Merkez bünyesinde 1 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Oda büyüklüğü 6 m² olarak ölçülmüştür. Odada izleme yapıldığı ancak dinleme yapılmadığı belirtilmiştir.

Heyetçe yapılan incelemede dışarıdan ses duyulmadığı ve odanın görüşme yapmaya uygun olduğu anlaşılmıştır.

34. Merkezde büyüklüğü 18 m² olan 1 adet ifade alma odası bulunmakta olup izleme ve dinleme yapılmadığı anlaşılmıştır. Odada 1 masa ve 1 sandalye olduğu görülmüştür.

35. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; kayıtların eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenli olarak incelendiği görülmüştür. İncelenen kamera görüntüleri ile defter kayıtlarının uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kamera görüntülerinde nezarethaneye giriş yapan tutulananın üst aramasının kameralar önünde ve şüpheye mahal vermeyecek şekilde yapıldığı görülmüştür. İdare tarafından, nezarethane giriş-çıkışlarına ilişkin verilerin Polis Bilişim Ağı (POLNET) sistemine işlendiği belirtilmiştir.

36. Türkçe Nezarethane talimatnamesinin duvarda asılı olduğu görülmüştür. Bunun dışında, tutulanlara haklarını bildirmek için farklı dillerde hazırlanmış Şüpheli ve Sanık Hakları Formlarının verildiği belirtilmiştir. İlgili formlar Heyetçe incelenmiştir.

37. Merkez bünyesinde kadın ve erkek personel sayısının yeterli olduğu ve personelin insan hakları eğitimi aldığı ifade edilmiştir. Heyetçe personele verilen eğitimlere ilişkin bilgi ve belgeler incelenmiştir.

B. Şahinbey Şehit Ekrem Kurtoğlu Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri

38. 2000 yılında faaliyete başlayan Merkezin fiziki yapısının oldukça eski ve bakımsız olduğu görülmüştür.

39. Merkezde biri 12 m² diğeri 16 m² olmak üzere 2 adet nezarethane odası bulunmaktadır. Odaların tek kişilik olduğu görülmüştür.

40. Nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna ait olduğuna ilişkin tabelalar bulunduğu görülmüştür.

41. Heyetçe yapılan incelemede Nezarethane kullanım kapasitesinin aşılması halinde, uygun diğer Polis Merkezi Amirliklerinin nezarethanelerinin kullanıldığı anlaşılmıştır.

42. Ziyaret tarihinde nezarethanede tutulan olmadığı görülmüştür.

43. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin incelenmesinden, nezarethanede 1/1/2024-12/11/2024 tarihleri arasında 1231 Erkek, 26 Kadın olmak üzere 1257 kişi tutulduğu, engel durumu olan tutulan bulunmadığı anlaşılmıştır.

44. Nezarethanelerin bodrum katta olması ve pencerelerin küçük olması nedeniyle yeterli doğal ışık alamadığı görülmüş ayrıca alanda rutubet kokusu bulunduğu anlaşılmıştır.

Nezarethanede bulunan pencerelerin açılması durumunda içeriye toz, su ve yağmur vb. girdiği ifade edilmiştir.

45. Nezarethanelerin bulunduğu alanda tutulanların kullanabilmesi için 1 adet tuvalet ve 1 adet banyo bulunduğu, tuvalet ve banyonun engelli bireylerin kullanıma uygun olmadığı görülmüştür. Banyolarda 24 saat sıcak suya erişimin bulunduğu belirtilmiş, yapılan incelemede hijyen ürünlerinin bulunmadığı ve bu alanların kirli olduğu görülmüştür.

46. Nezarethane odalarında yeterli sayıda battaniye bulunduğu, battaniyelerin temiz ve tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amacıyla kenar fitillerinin çıkarılmış olduğu görülmüştür. Her tutulananın ardından battaniyelerin değiştirildiği belirtilmiştir.

47. Odalarda acil çağrı butonu olmadığı görülmüştür.

48. Nezarethanede dilek ve şikâyet kutusu bulunduğu görülmüştür. CİMER veya Cumhuriyet Savcılıklarına müracaat edilmesi durumunda işkence veya kötü muamele iddialarının işleme alındığı, son 1 yıl içerisinde bu konu ile alakalı herhangi bir müracaat bulunmadığı bildirilmiştir.

49. Tutulanların yemek ihtiyacının günde 3 öğün olmak üzere polisevi tarafından karşılandığı, tutulanların hastalık ve vegan/vejetaryan durumlarına uygun yemek temin edildiği ifade edilmiştir. İaşe dosyası ve kamera kayıtları incelendiğinde, son kalan tutulanların yemeklerini aldıkları görülmüştür.

50. Tutulanların su ihtiyacının yemeklerle birlikte verilen ambalajlı su ve ihtiyaç halinde nezarethanede bulunan ambalajlı sulardan karşılandığı belirtilmiştir.

51. Nezarethanede yangın tüpü ve yangın alarm sistemi bulunduğu görülmüştür.

52. Nezarethanelerin ısıtılması merkezi sisteme bağlı kaloriferlerle sağlanmaktadır. Ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu gözlemlenmiştir.

53. Merkezde, emanet eşya dolabı olduğu görülmüştür. Tutulanların nezarethaneye alınmayan eşyalarının burada muhafaza altına alındığı görülmüştür.

54. Nezarethanede temel ilk yardım malzemelerinin bulunduğu görülmüş, acil tıbbî müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanların hastaneye götürülmesini gerektiren hallerde ise görevli personel eşliğinde ilgili kişilerin tedavi için hastaneye sevklerinin sağlandığı belirtilmiştir.

55. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilaçların hekim raporuna uygun şekilde kullandırıldığı ve bu durumun tutanak altına alındığı belirtilmiştir. Heyetçe ilgili tutanaklar incelenmiştir.

56. Nezarethanelerin 24 saat kamera ile izlendiğini, 6 adet kamera bulunduğunu, kameraları izlemek üzere 24 saat esasına göre görevli personel bulunduğu anlaşılmıştır. İdare

güvenlik kameralarının 30 gün süre ile kayıt yaptığı bilgisini paylaşmıştır. Gerçekleştirilen kontrolde bu durum teyit edilmiştir.

57. Merkezde büyüklüğü 12 m² olan 1 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Heyet tarafından yapılan incelemede avukat görüşme odasının ses geçirmediği ancak odada masa ve sandalyelerin bulunmadığı görülmüştür.

58. Merkezde büyüklüğü 27 m² olan 1 adet ifade alma odası bulunmakta olup odada izleme ve dinleme yapıldığı ifade edilmiştir.

59. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; tutulanların giriş/çıkış tarih ve saatlerinde eksiklikler bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından kayıtların PolNet sistemine doğru ve tam kaydedildiği ifade edilmiş, sistem üzerinde yapılan incelemede giriş ve çıkış saatlerinin eksiksiz kaydedildiği ve kamera görüntüleri ile tutarlı olduğu görülmüştür.

60. Nezarethanede, Türkçe Nezarethane Talimatnamesinin duvarda asılı olduğu ve 11 ayrı dilde Nezarethane Talimatnamesi ve Sanık Hakları Formunun bulunduğu görülmüştür.

61. Merkez bünyesinde kadın ve erkek personel sayısının yeterli olduğu ve personelin insan hakları eğitimi aldığı ifade edilmiştir. Heyetçe personele verilen eğitimlere ilişkin bilgi ve belgeler incelenmiştir.

C. 25 Aralık Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri

62. 1997 yılında inşa edildiği öğrenilen Merkezin fiziki yapısının oldukça eski ve bakımsız olduğu görülmüştür. Merkez İdaresi ile yapılan görüşmede Merkezin yıkılıp yeniden yapılmasına ilişkin projenin hazırlanmakta olduğu öğrenilmiştir. Proje hazırlanmasına ilişkin yazışmalar Heyetçe incelenmiştir.

63. Merkezde, biri 5 kişilik diğeri 3 kişilik olmak üzere 2 adet nezarethane odası bulunmakta olup nezarethanelerin binanın giriş katında yer aldığı görülmüştür.

64. Nezarethanelerin 7 metrekare genişliğinde, 2,5 metre yüksekliğinde ve duvarlar arasında en az 2 metre mesafe olacak şekilde yapıldığı, yeterli ısklandırma ve havalandırma imkânının sağlandığı görülmüştür.

65. Nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna ait olduğuna ilişkin tabelalar bulunduğu görülmüştür.

66. Heyetçe yapılan incelemede Nezarethane kullanım kapasitesinin aşılması halinde, uygun diğer Polis Merkezi Amirliklerinin nezarethanelerinin kullanıldığı anlaşılmıştır.

67. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin incelenmesinden, Nezarethanede 1/1/2024-12/11/2024 tarihleri arasında 943 Erkek, 17 Kadın olmak üzere 960 kişi tutulduğu, engel durumu olan tutulan bulunmadığı anlaşılmıştır.

68. Nezarethane odalarının ısıtılması koridor kısmında bulunan kalorifer petekleri aracılığıyla sağlanmaktadır. Ziyaret sırasında nezarethane sıcaklığının uygun olduğu gözlemlenmiştir.

69. Nezarethane odalarında yeterli sayıda battaniye bulunduğu, battaniyelerin temiz ve tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amacıyla kenar fitillerinin çıkarılmış olduğu görülmüştür. Her tutulananın ardından battaniyelerin değiştirildiği belirtilmiştir.

70. Nezarethane odalarında acil durum butonu bulunmadığı görülmüştür.

71. Nezarethanelerin bulunduğu alanda tutulanların kullanabilmesi için 1 adet tuvalet ve 1 adet banyo bulunduğu, ayrıca engelli bireylerin kullanımına ayrılmış ve tutulma barı olan 1 tuvaletin de bulunduğu görülmüştür. Tuvaletin engellilerin kullanımına uygun olduğu anlaşılmıştır.

72. Nezarethane odalarının yanında bulunan tuvalette, kapının dışarıdan içeriği görülecek şekilde yarısının kesilmiş olduğu görülmüştür. Personel tarafından kullanılan lavaboda tutulanların ellerini yıkamalarına izin verildiği ifade edilmiştir. Lavaboda sabun, peçete vb. hijyen malzemesi bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından söz konusu malzemelerin tutulanların yiyerek zehirlenmelerinin önlenmesi amacıyla konulmadığı belirtilmiştir.

73. Tutulanların yemek ihtiyacının günde 3 öğün olmak üzere polisevi tarafından karşılandığı, tutulanların hastalık ve vegan/vejetaryan durumlarına uygun yemek temin edildiği ifade edilmiştir. İaşe dosyası ve kamera kayıtları incelendiğinde, son kalan tutulanların yemeklerini aldıkları görülmüştür.

74. Tutulanların su ihtiyacının yemeklerle birlikte verilen ambalajlı su ve ihtiyaç halinde nezarethanede bulunan ambalajlı sulardan karşılandığı belirtilmiştir.

75. Nezarethanede yangın alarm sistemi ve yangın tüpü mevcut olduğu görülmüştür.

76. Nezarethanede temel ilk yardım malzemelerinin bulunduğu görülmüş, acil tıbbî müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı, tutulanların hastaneye götürülmesini gerektiren hallerde ise görevli personel eşliğinde ilgili kişilerin tedavi için hastaneye sevklerinin sağlandığı belirtilmiştir.

77. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, nezarethane personeli tarafından ilaçların hekim raporuna uygun şekilde kullanıldığı ve bu durumun tutanak altına alındığı belirtilmiştir. Gerçekleştirilen kontrolde bu durum teyit edilmiştir.

78. Ziyaret esnasında bir nezarethane odasında 2 kişinin tutulduğu görülmüş, bu kişilerle gerçekleştirilen görüşmelerde; durumları hakkında ailelerinin bilgilendirildiği ve gerekli sağlık kontrollerinin yapıldığı, nezarethane personelinin kendilerine karşı tutumundan memnun oldukları, hakları konusunda bilgilendirildikleri, su ihtiyaçlarının karşılandığını ve henüz yemek talebinde bulunmadıkları ifade edilmiştir.

79. Koridorlarda ve nezarethane odalarında kör nokta olmayacak şekilde kamera kaydının alındığı görülmüştür. Kamera kayıtlarının incelenmesinde kayıt süresinin 55 gün olduğu görülmüştür.

80. Merkezde 1 adet avukat görüşme odası bulunmakta olup odada izleme yapıldığı ancak dinleme yapılmadığı anlaşılmıştır. Heyetçe yapılan incelemede dışarıdan ses duyulmadığı anlaşılmıştır.

81. Merkezde 4 adet ifade alma odası bulunmakta olup odada izleme ve dinleme yapıldığı ifade edilmiştir.

82. Nezarethanede bulunan muhafaza altına alma odasının temiz olmadığı, dış camın kırık olduğu, odada yalnızca bir sandalye olduğu görülmüştür.

83. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; kayıtların eksiksiz bir şekilde tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenli olarak incelendiği görülmüştür.

84. Türkçe Nezarethane talimatnamesinin duvarda asılı olduğu görülmüştür. Bunun dışında, 11 ayrı dilde Nezarethane Talimatnamesi ve Sanık Hakları Formu bulunduğu görülmüştür.

85. Merkez bünyesinde kadın ve erkek personel sayısının yeterli olduğu ve personelin insan hakları eğitimi aldığı ifade edilmiştir. Heyetçe personele verilen eğitimlere ilişkin bilgi ve belgeler incelenmiştir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

86. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Emniyet Müdürlüğü ve Polis Merkezi Amirlikleri tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice

sağlanmıştır. Bu çerçevede, Şahinbey İlçe Emniyet Müdürlüğü personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Karataş Şehit Yaşar Polat Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler

87. Nezarethane ve lavabolarda çalışmayan ampullerin tamir edilmesi,

88. Tutulanların her zaman görevlilere seslenebilecek durumda olamayabilecekleri göz önüne alınarak nezarethane odalarına acil çağrı butonlarının eklenmesi,¹

89. Tutulanlara hakları ve durumları hakkında bilgilendirme yapılması²
hususları tavsiye edilmektedir.

2. Şahinbey Şehit Ekrem Kurtoğlu Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler

90. Nezarethanenin yeterli doğal ışık alacak şekilde yeniden düzenlenmesi,³

91. Nezarethanede rutubet sorununun giderilmesine yönelik gerekli çalışmaların gerçekleştirilmesi,

92. Banyo ve tuvaletlerin temizliğinin düzenli olarak gerçekleştirilmesi, banyoda hijyen malzemesi bulundurulması, ⁴

93. Tuvalet, banyo ve lavaboların engellilerin kullanımına uygun hale getirilmesi,⁵

94. Avukat görüşme odasının görüşme yapmaya elverişli hale getirilmesi, odada masa ve sandalye bulundurulması,

¹ Bkz. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AIÖK) Standartları, CPT/Inf(2002)15-part, para. 48.

² Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği madde 6: “...Yakalanan kişiye, suç ayrımı gözetilmeksizin yakalama sebebi ve hakkındaki iddialar ile susma ve müdafiden yararlanma, yakalanmaya itiraz etme hakları ile diğer kanunî hakları ve itiraz hakkını nasıl kullanacağı, herhâlde yazılı, bunun hemen mümkün olmaması hâlinde sözlü olarak derhâl bildirilir...”

³ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği madde 25: “...Yeterli doğal ışıklandırma ve havalandırma imkânları sağlanır...”

⁴ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği madde 25: “Tuvalet, banyo ve temizlik ihtiyaçlarının giderilmesi için gerekli tedbirler alınır.”

⁵ BM Engelli Hakları Sözleşmesinin 14’üncü maddesi: “Taraflar Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme’nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar”.

95. Tutulanların her zaman görevlilere seslenebilecek durumda olamayabilecekleri göz önüne alınarak nezarethane odalarına acil çağrı butonlarının eklenmesi⁶ hususları tavsiye edilmektedir.

3. 25 Aralık Polis Merkezi Amirliğine Yönelik Tavsiyeler

96. Tuvalet kapısının mahremiyeti sağlayacak şekilde onarılması,

97. Tutulanların her zaman görevlilere seslenebilecek durumda olamayabilecekleri göz önüne alınarak nezarethane odalarına acil çağrı butonlarının eklenmesi,⁷

98. Tuvalette ve lavaboda hijyen malzemesi bulundurulması,⁸

99. Muhafaza altına alma odasının temiz tutulması, kırık dış camın onarılması hususları tavsiye edilmektedir.

4. Emniyet Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

100. Fiziki koşullarının yetersiz olduğu değerlendirilen Şahinbey Şehit Ekrem Kurtoğlu Polis Merkezi Amirliği ile 25 Aralık Polis Merkezi Amirliği binalarının yıkılıp yeniden yapılması hususunun değerlendirilmesi, bu kapsamda 25 Aralık Polis Merkezi Amirliği'ne ilişkin hazırlanan yeniden inşa proje sürecinin hızlandırılması hususu tavsiye edilmektedir.

⁶ Bkz. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, AİÖK Standartları, CPT/Inf(2002)15-part, para. 48.

⁷ Bkz. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, AİÖK Standartları, CPT/Inf(2002)15-part, para. 48.

⁸ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği madde 25: “Tuvalet, banyo ve temizlik ihtiyaçlarının giderilmesi için gerekli tedbirler alınır.”